YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
7 päivänä joulukuuta 2000 *

Asiassa C-214/99,

jonka Tampereen käräjäoikeus (Suomi) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Neste Markkinointi Oy

vastaan

Yötuuli Ky ym.

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit V. Skouris, J.-P. Puissochet, R. Schintgen ja F. Macken,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Neste Markkinointi Oy, edustajinaan varatuomarit T. Huopalainen ja V. Ollikainen,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö K. Rispal-Bellanger ja saman osaston lähetystöneuvos R. Loosli-Surrans,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies K. Leivo,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Neste Markkinointi Oy:n, edustajinaan T. Huopalainen ja V. Ollikainen, Ranskan hallituksen, asiamiehenään R. Loosli-Surrans, ja komission, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet E. Paasivirta ja M. Erhart, 18.5.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.7.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tampereen käräjäoikeus on 1.6.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.6.1999, esittänyt EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty Neste Markkinointi Oy:n (jäljempänä Neste) Yötuuli Ky:tä (jäljempänä Yötuuli) ja sen vastuunalaisia yhtiömiehiä vastaan vireille panemassa huoltoasemasopimusta koskevassa oikeudenkäynnissä.

Pääasian oikeudenkäynti

3 Suomen lain mukaan perustetut yhtiöt Yötuuli ja Kesoil Oy tekivät vuonna 1986 yhteistoiminta- ja markkinointisopimuksen (jäljempänä sopimus), joka tuli voimaan 7.10.1986 ja jonka mukaan Yötuuli liittyi Kesoil Oy:n markkinointiketjuun ostamalla ja myymällä huoltoasemillaan yksinomaan Kesoil Oy:n markkinoimia öljy- ja erikoistuotteita.

4 Sopimus tehtiin kymmeneksi vuodeksi. Sopimuksen mukaan ketjuun liittyneellä yhtiöllä oli tuon ajan jälkeen oikeus irtisanoa sopimus yhden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen.

5 Kesoil Oy sulautui 31.12.1995 erääseen yhtiöön, joka puolestaan on sulautunut kahden muun yhtiön kanssa Neste-nimiseksi yhtiöksi, joka on siten tullut sopimuksen toiseksi osapuoleksi.

6 Yötuuli ilmoitti Nesteelle 23.6.1998 päivätyllä kirjatulla kirjeellä päättäneensä lopettaa polttoaineostonsa Nesteeltä 1.7.1998 lukien.

7 Neste otti omistamansa omaisuuden haltuunsa ja nosti sen jälkeen Tampereen käräjäoikeudessa Yötuulta ja sen vastuunalaisia yhtiömiehiä vastaan kanteen, jossa se vaatii korvausta vahingosta, jonka se katsoo kärsineensä sen vuoksi, että sopimus on purettu noudattamatta yhden vuoden irtisanomisaikaa.

8 Vastaajat ovat vaatineet kansallisessa tuomioistuimessa, että kanne hylätään sillä perusteella, että yksinostoehdon sisältävä sopimus on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen, jolloin se on saman artiklan 2 kohdan nojalla mitätön.

9 Neste sen sijaan katsoo, että kyseinen sopimus ei ole perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen.

10 Kansallinen tuomioistuin katsoo, että riidassa on kysymys perustamissopimuksen 85 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkinnasta ja soveltamisesta. Kansallisen tuo-

mioistuimen mukaan riidassa on kysymys myös perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinostosopimusten ryhmiin 22 päivänä kesäkuuta 1983 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1984/83 (EYVL L 173, s. 5) 10 ja 12 artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta. Kantaja nimittäin väittää kansallisessa tuomioistuimessa, että tämän asetuksen 10 artiklan mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta sopimukseen, koska kysymyksessä olevaa sopimusta ei ole tehty asetuksen 12 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuin tavoin määräämättömäksi ajaksi, kun vastaajat puolestaan katsovat asian olevan päinvastoin ja vetoavat siihen, että sopimusta, jonka voimassaolo jatkuu kymmenen vuoden jälkeen itsestään, on pidettävä määräämättömäksi ajaksi tehtynä sopimuksena.

11 Kansallinen tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että ennakkoratkaisupyyntö koskee vain perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

12 Se viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 23/67, Brasserie de Haecht, 12.12.1967 antamaan tuomioon (Kok. 1967, s. 525) ja asiassa C-234/89, Delimitis, 28.2.1991 antamaan tuomioon (Kok. 1991, s. I-935), jotka koskivat oluen yksinostosopimuksia.

13 Se päättelee varsinkin edellä mainitussa asiassa Delimitis annetun tuomion 19—27 kohdasta, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaan sisältyvän kiellon soveltaminen edellyttää ensinnäkin, että sopimus vaikeuttaa markkinoille pääsyä tai markkinaosuuden kasvattamista, kun otetaan huomioon sopimuksen taloudellinen ja oikeudellinen konteksti. Tällöin on otettava huomioon, että sopimus on osa samankaltaisten sopimusten verkostoa, jolla on kumulatiivinen vaikutus kilpailuun. Kiellon soveltaminen edellyttää kuitenkin myös, että sopimuksella on merkittävä vaikutus verkoston aikaansaamaan markkinoiden sulkeutumiseen. Yksittäisen sopimuksen vaikutuksen laajuus tässä mielessä riippuu sopimuksen osapuolten asemasta relevanteilla markkinoilla ja sopimuksen kestoajasta.

14 Kansallinen tuomioistuin katsoo, että sen käsiteltävänä olevan kanteen kohteena oleva sopimus yhdessä muiden kestoltaan samankaltaisten sopimusten kanssa tarkasteltuna ei näytä vaikuttaneen merkittävästi nestemäisten polttoaineiden markkinoiden jakautumiseen. Sen mielestä usean vuoden pituiset määräaikaiset sopimukset rajoittavat markkinoille pääsyä huomattavasti enemmän kuin sopimukset, joiden voimassaolo voidaan päättää milloin tahansa noudattaen lyhyttä irtisanomisaikaa. Ei siis näyttäisi olevan mielivaltaista käsitellä niitä erikseen ja soveltaa verkoston yhteisvaikutukseen perustuvaa kieltoa vain ensiksi mainittuihin muttei jälkimmäisiin sopimuksiin, jos jälkimmäiset muodostavat vain vähäisen osan yhteisvaikutukseen merkittävästi vaikuttavista yhden tavarantoimittajan tekemistä sopimuksista.

15 Tämän vuoksi kansallinen tuomioistuin arvioi, että vastaajien olisi tullut noudattaa irtisanomislauseketta.

16 Se katsoo kuitenkin, ettei yhteisön oikeus tällä alalla ole selvä, ja pohtii, onko edellä mainitussa asiassa Delimitis annetusta tuomiosta sen käsityksen mukaan seuraava ratkaisu mahdollisesti oikeusvarmuuden periaatteen vastainen.

17 Se toteaa, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asiassa T-7/93, Langnese-Iglo vastaan komissio, 8.6.1995 antamassaan tuomiossa (Kok. 1995, s. II-1533) katsonut jäätelön yksinostosopimusten osalta, että kun tarkastellaan sitä, miten riidanalaiset sopimukset ovat osaltaan vaikuttaneet mahdollisesti todettuun yhteisvaikutukseen, yhden ja saman tuottajan sopimusten verkostoa ei voida jaotella osiin siten, että kielto koskisi näistä sopimuksista vain niitä, joilla on merkittävä vaikutus, vaan arviointia on sovellettava kunkin tuottajan sopimusverkoston muodostavien yksittäisten sopimusten kokonaisuuteen.

18 Se toteaa lisäksi, että niin ikään jäätelön yksinostosopimuksia koskeneessa asiassa T-9/93, Schöller vastaan komissio, 8.6.1995 antamassaan tuomiossa

(Kok. 1995, s. II-1611) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei lausunut nimenomaisesti kantajayhtiön väitteestä, jonka mukaan komissio ei ollut ottanut riittävästi huomioon sopimusten suhteellisen lyhyttä voimassaoloaikaa, sillä sopimukset voitiin irtisanoa kunkin kalenterivuoden päättyessä, sen jälkeen kun niiden voimaantulosta oli kulunut kaksi vuotta.

19 Tämän vuoksi Tampereen käräjäoikeus päätti lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa sovellettava tavarantoimittajan tekemään yksinostosopimukseen, joka on voitu päättää jälleenmyyjän toimesta milloin tahansa yhden vuoden irtisanomisajalla, kun tuon tavarantoimittajan tekemillä kaikilla yksinostosopimuksilla on ollut merkittävä vaikutus joko itsessään tai yhdessä kaikkien tavarantoimittajien tekemien yksinostosopimusten verkoston kanssa markkinoiden jakautumiseen, mutta kun voimassaololtaan kyseisen yksinostosopimuksen kaltaiset sopimukset ovat edustaneet vain hyvin vähäistä osaa saman tavarantoimittajan kaikista yksinostosopimuksista, joista pääosa on ollut useamman vuoden ajaksi tehtyjä määräaikaisia sopimuksia?"

Ennakkoratkaisukysymys

20 Neste katsoo, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kannalta sopimus, joka voitiin irtisanoa milloin tahansa yhden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen, on erotettava sen muista sopimuksista, jotka on määräaikaisina tehty useaksi vuodeksi. Sopimuksen ajallinen kesto on nimittäin hyvin tähdellinen

arvioitaessa yksinostovelvoitteen rasittamalle sopimuspuolelle suotua toimintavapautta, mikä on vahvistettu edellä mainitussa asiassa Delimitis annetun tuomion 26 kohdassa. Tältä kannalta yhden vuoden irtisanomisaika antaa kummallekin osapuolelle kohtuullisella tavalla mahdollisuuden varautua liiketunnuksen vaihtoon ja mahdollistaa erityisesti vähittäismyyjälle tarvittavien muutostöiden tekemisen sen päätettyä vaihtaa öljy-yhtiötä. Sopimus ei näin ollen muodosta tavarantoimittajan sopimuskumppanille kaupallista rasitetta.

21 Saman tavarantoimittajan samasta tuotteesta tekemiä eriehtoisia sopimuksia on sen vuoksi Nesteen mielestä arvioitava eri tavoin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kannalta.

22 Neste katsoo lisäksi, että sen tekemät sopimukset, jotka ovat samansisältöisiä kuin pääasian oikeudenkäynnin kohteena oleva sopimus, vaikuttavat kumulatiivisestikin ainoastaan hyvin vähäisessä määrin kilpailuolosuhteisiin relevanteilla polttonesteiden markkinoilla, koska näitä sopimuksia on heinäkuussa 1998 ollut kaiken kaikkiaan 27. Ne eivät tämän vuoksi ole kuuluneet perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa olevan kiellon piiriin.

23 Ranskan hallitus katsoo olevan tuskin perusteltavissa, että yhden ja saman toimijan verkostot jaoteltaisiin osiin tietynlaiseen ryhmään kuuluvien sopimusten voimassaoloajan perusteella, jos jaottelun tarkoituksena on tarkastelutavan eriyttäminen näiden sopimusten lukumäärän perusteella. Tällainen erottelu olisi eräissä tapauksissa monimutkainen tai jopa vaikeasti sovellettava.

24 Komissio katsoo, että tilanteessa, jossa tavarantoimittaja solmii samanlaisten sopimusten verkoston, tämän verkoston vaikutus kilpailuun on arvioitava

kokonaisuutena. Jos nämä sopimukset kokonaisuutena tarkasteltuina rajoittavat kilpailua merkittävällä tavalla, ne kaikki ovat komission mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaisia. Yksinostosopimusten tai yksinostosopimusryhmien erottaminen niiden "merkityksettömän" luonteen perusteella olisi välttämättä mielivaltaista. Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimenomaisesti vahvistanut tämän kannan edellä mainitussa asiassa Langnese-Iglo vastaan komissio annetun tuomion 129 kohdassa ja edellä mainitussa asiassa Schöller vastaan komissio annetun tuomion 95 kohdassa.

25 On syytä huomauttaa, että vaikka yksinostosopimusten tarkoituksena ei ole kilpailun rajoittaminen perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, on kuitenkin tarkistettava, ettei niistä seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy. Yksinostosopimuksen vaikutusten arvioimiseksi on välttämätöntä ottaa huomioon sopimuksen taloudellinen ja oikeudellinen konteksti, jossa sillä yhdessä muiden sopimusten kanssa voi olla kumulatiivinen vaikutus kilpailuun. Sen vuoksi on analysoitava tällaisesta sopimuksesta yhdessä muiden samankaltaisten sopimusten kanssa aiheutuvia vaikutuksia kotimaisten tai muista jäsenvaltioista tulevien kilpailijoiden mahdollisuuksiin päästä relevanteille markkinoille tai kasvattaa osuuttaan näistä markkinoista (em. asia Delimitis, tuomion 13—15 kohta).

26 Tätä varten on tutkittava kaikkien sellaisten samankaltaisten sopimusten luonnetta ja merkitystä, joilla suuri määrä myyntipisteitä sidotaan eri tavarantoimittajiin, sekä otettava huomioon näiden sopimusten taloudelliseen ja oikeudelliseen kontekstiin kuuluvien muiden seikkojen yhteydessä ne seikat, joiden mukaan mahdollisuudet relevanteille markkinoille pääsemiseen määräytyvät. Tässä tarkoituksessa on tutkittava, onko uudella kilpailijalla olemassa tosiasiallisia ja konkreettisia mahdollisuuksia päästä sopimusten ryhmään. On myös otettava huomioon edellytykset, joilla kilpailu toteutuu relevanteilla markkinoilla (em. asia Delimitis, tuomion 21 ja 22 kohta).

27 Jos kaikkien samankaltaisten sopimusten tutkiminen paljastaa, että relevanteille markkinoille on vaikea päästä, on arvioitava, missä määrin kyseisen tava-

rantoimittajan tekemät sopimukset myötävaikuttavat näiden sopimusten kokonaisuuden tuottamaan kumulatiiviseen vaikutukseen. Yhteisön kilpailusääntöjen mukaan vastuu tästä markkinoiden sulkemisvaikutuksesta kuuluu tavarantoimittajille, jotka myötävaikuttavat siihen merkittävästi. Niiden tavarantoimittajien tekemiä sopimuksia, joiden osuus kumulatiivisesta vaikutuksesta ei ole merkittävä, ei perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kielto koske. Tietyn tavarantoimittajan tekemien sopimusten osuuden merkityksen arvioimiseksi markkinoiden kumulatiivisen sulkemisen osalta on tutkittava sopimuspuolten asemaa markkinoilla. Tämä osuus riippuu muun muassa sopimusten kestosta. Jos kesto ylittää selvästi relevanteilla markkinoilla yleensä tehtyjen sopimusten keskimääräisen keston, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kielto koskee yksittäistä sopimusta (em. asia Delimitis, tuomion 24—26 kohta).

28 Kansallinen tuomioistuin on ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessään todennut, että sopimus on osa yksinostosopimusten verkostoa, jolla polttonesteiden markkinat on suurimmaksi osaksi suljettu.

29 Kansalliselle tuomioistuimelle esitetyistä tiedoista, joita ei ole riitautettu pääasian oikeudenkäynnissä, ilmenee myös seuraavaa:

— Nesteeseen riidanalaisen sopimuksen kaltaisella sopimuksella sidoksissa olevien huoltoasemien lukumäärä 1.7.1998 oli 27 tämän tavarantoimittajan ketjuun kaikkiaan kuuluvista 573 huoltoasemasta eli siis alle 5 prosenttia tästä yhteismäärästä ja näin ollen 1,5 prosenttia Suomessa sijaitsevista 1 799 huoltoasemasta

— edellä mainittujen 27 huoltoaseman osuus oli 8 prosenttia Neste-ketjun bensiinin myynnistä ja 10,48 prosenttia sen dieselöljyn myynnistä, mikä vastasi 2,48 prosenttia bensiinin ja 1,07 prosenttia dieselöljyn myynnistä koko Suomen alueella

— suuri osa Nesteen muiden jälleenmyyjien kanssa tekemistä sopimuksista oli muutettu sellaisiksi, että asetus N:o 1984/83 joko koski niitä taikka ne jäivät asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle jo sen 12 artiklan 2 kohdan perusteella.

30 Kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksen pääasiallinen tarkoitus on selvittää, voidaanko polttonesteiden sellaisten toimitussopimusten, jotka voidaan irtisanoa milloin tahansa yhden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen, katsoa Suomen polttonesteiden jakelumarkkinoille ominaisten tosiseikkojen vallitessa myötävaikuttavan näiden markkinoiden kumulatiiviseen sulkemisvaikutukseen merkityksettömän vähäisessä määrin, jolloin nämä sopimukset jäisivät perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon ulkopuolelle, vaikka ne kuuluvat yhden ja saman tavarantoimittajan tekemään sopimusten joukkoon, joka kokonaisuutena tarkastellen myötävaikuttaa tähän sulkemiseen merkittävästi.

31 Neste ja Ranskan hallitus korostavat aiheellisesti, että polttonesteiden yksinostosopimus eroaa eräässä suhteessa olennaisesti muiden tuotteiden kuten oluen tai jäätelön yksinostosopimuksesta, koska pelkästään fyysiseltä kannalta tarkastellen tietyllä huoltoasemalla myydään vain yhtä polttonestemerkkiä.

32 Tästä seuraa, että pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan tyyppisessä sopimuksessa tavarantoimittajan kannalta olennainen seikka ei ole niinkään yksinostoehto sellaisenaan vaan jälleenmyyjän hankintasitoumuksen voimassaoloaika, joka myös on markkinoiden sulkemisvaikutuksen kannalta ratkaiseva seikka.

33 Kuten kansallinen tuomioistuin esittää, tältä osin on katsottava, että usean vuoden pituiset määräaikaiset sopimukset ovat omiaan rajoittamaan markkinoille pääsyä enemmän kuin sopimukset, joiden voimassaolo voidaan milloin tahansa päättää lyhyttä irtisanomisaikaa noudattaen.

34 Huoltoasemasopimusten yhteydessä velvoitteet, joihin tavarantoimittaja on sitoutunut, ovat yleensä investointeina merkittäviä, kun myyntipiste muutetaan käytettävän liikemerkin imagoon sopivaksi. Sen vuoksi tavarantoimittajan vaihdos edellyttää tekniseltä kannalta tarkastellen useimmiten jonkinlaisen ajan kulumista.

35 Näiden erityisseikkojen vuoksi yhden vuoden irtisanomisaika on omiaan turvaamaan järkevällä tavalla sopimuksen kummankin osapuolen taloudelliset ja oikeudelliset edut sekä vähentämään sopimuksesta aiheutuvaa kilpailun rajoittumista polttonesteiden jakelumarkkinoilla.

36 Näiden seikkojen vuoksi on katsottava, että jos yhden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen milloin tahansa irtisanottavissa olevat sopimukset ovat vain erittäin vähäinen osa saman tavarantoimittajan tekemistä kaikista yksinostosopimuksista, kuten pääasian oikeudenkäynnissä on asianlaita, niin niiden osuus kumulatiivisesta vaikutuksesta on edellä mainitussa asiassa Delimitis annetussa tuomiossa tarkoitetulla tavalla merkityksetön, jolloin ne jäävät perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon ulkopuolelle.

37 Poikkeuksellisesti tehtävä saman tavarantoimittajan verkoston jaottelu ei ole mielivaltaista eikä vaaranna oikeusvarmuuden periaatetta. Tällainen jaottelu nimittäin pohjautuu asianomaisella toimijalla relevanteilla markkinoilla olevan aseman konkreettiseen arviointiin, joka perustuu objektiiviseen ja erityisen asianmukaiseen, näiden markkinoiden erityispiirteet huomioon ottavaan kriteeriin ja jonka tarkoituksena on rajoittaa mitättömyysseuraamus koskemaan vain tavarantoimittajan niitä sopimuksia, jotka yhdessä merkittävästi vaikuttavat markkinoiden kumulatiiviseen sulkemisvaikutukseen.

38 Toisin kuin komissio on huomautuksissaan katsonut, tämä ratkaisu ei ole ristiriidassa edellä mainitussa asiassa Delimitis annetun tuomion kanssa. Vaikka tuon tuomion 25 ja 26 kohdassa on silloin tutkittavana olleessa asiayhteydessä täsmennetty saman tavarantoimittajan — ilman muita lisämääreitä — "sopimusten" osuuden merkityksen arviointiperusteita relevanttien markkinoiden kumulatiivisen sulkemisvaikutuksen kannalta, siinä ei ole poissuljettu mahdollisuutta arvioida tätä osuutta eritellysti jaottelemalla tietyn tavarantoimittajan tekemät sopimukset erilaisiin ryhmiin.

39 Esitettyyn kysymykseen on sen vuoksi vastattava siten, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa olevaa kieltoa ei ole sovellettava polttonesteiden toimittajan tekemään yksinostosopimukseen, jonka voimassaolon jälleenmyyjä voi milloin tahansa päättää yhden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen, kun tuon tavarantoimittajan kaikilla yksinostosopimuksilla joko itsessään tai yhdessä kaikkien tavarantoimittajien tekemien yksinostosopimusten verkoston kanssa tarkasteltuna on tuntuva vaikutus markkinoiden sulkemiseen mutta kun voimassaoloajaltaan pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan sopimuksen kaltaiset sopimukset edustavat vain hyvin vähäistä osaa saman tavarantoimittajan kaikista yksinostosopimuksista, joista suurin osa on yli yhden vuoden ajaksi tehtyjä määräaikaisia sopimuksia.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Tampereen käräjäoikeuden 1.6.1999 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) olevaa kieltoa ei ole sovellettava polttonesteiden toimittajan tekemään yksinostosopimukseen, jonka voimassaolon jälleenmyyjä voi milloin tahansa päättää yhden vuoden irtisanomisaikaa noudattaen, kun tuon tavarantoimittajan kaikilla yksinostosopimuksilla joko itsessään tai yhdessä kaikkien tavarantoimittajien tekemien yksinostosopimusten verkoston kanssa tarkasteltuna on tuntuva vaikutus markkinoiden sulkemiseen mutta kun voimassaoloajaltaan pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan sopimuksen kaltaiset sopimukset edustavat vain hyvin vähäistä osaa saman tavarantoimittajan kaikista yksinostosopimuksista, joista suurin osa on yli yhden vuoden ajaksi tehtyjä määräaikaisia sopimuksia.

Gulmann Skouris Puissochet

Schintgen Macken

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä joulukuuta 2000.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja